

[Kirkeministeren.]

nødne Flertal for en Bispevalglov — var nødvendigt at acceptere „Ventilen“, og saa gik man baade fra J. C. Christensens og fra konservativ Side med til § 6 om Stiftsbaandsløsning i den Form, hvori vi har den i den gældende Bispevalglov af 1922. Det maa tilføjes, at skønt der i de forløbne 25 Aar er foretaget 17 Bispevalg, har der ingen Sinde været Brug for Stiftsbaandsløsning — hvilket maaske ogsaa har været medvirkende til, at den i August 1922 udfærdigede kgl. Anordning angaaende de nærmere Forhold ved Gennemførelse af Stiftsbaandsløsning aldrig er blevet bekendtgjort. Der har aldrig været Brug for den.

Th. Povlsen, som i øvrigt var en ivrig Modstander af selve Bispevalgloven, havde en særlig Grund til i 1922 at foreslaa en Stiftsbaandsløsningsbestemmelse. Han havde i Begyndelsen af sin Ministertid været ude for Vanskeligheder ved at finde en Løsning i Arboe-Rasmussen Sagen, da den daværende Biskop over Lolland-Falsters Stift, Wegener, havde erklæret, at han ikke vilde give Arboe-Rasmussen Kollats, saafremt denne Præst skulde blive udnævnt til Sognepræst for Vaalse Menighed paa Falster.

Den 7. Juni 1915 fremsatte Th. Povlsen i Folketinget følgende Forslag til Lov angaaende Ændringer i Reglerne om det kirkelige Tilsyn med Folkekirkens Præster i visse Tilfælde — jeg udbeder mig Formandens Tilladelse til et Citat —:

„Naar en Præst er beskikket til et Embede inden for Folkekirken eller stadfæstet som Præst for en Valgmenighed, og vedkommende Biskop ønsker at fritages for at meddele ham Kollats og føre Tilsyn med ham, for saa vidt Prædikeembedet og Sakramenternes Forvaltning samt Sjælesorgen i det hele angaar, kan Kirkeministeren bestemme, at den paagældende Præst indsættes uden Kollats og underlægges Kirkeministerens Tilsyn, og at ligeledes Biskoppens Tilsyn med Skolevæsenet i Pastoratet overgaar til Kirkeministeren, saafremt Præsten er Formand for Skolekommissionen.“

De Lovforslaget ledsagende Bemærkninger var saalydende:

„Nærværende Lovforslag er anbefalet til Gennemførelse af samtlige Biskopper.“

Lovforslaget blev vedtaget i Folketinget, men blev ikke gennemført, da Venstre og Højre i Landstinget ønskede det begrænset til alene at angaa Vaalse-Sagen, hvilket skete ved den den 9. Marts 1917 stadfæstede Lov om midlertidig Ordning af

Tilsynsforholdet for Vaalse Sognemenighed i Lolland-Falsters Stift, der har følgende Ordlyd:

„Indtil det ved Lov er fastsat, hvorledes Tilsynsforholdet i Folkekirken skal ordnes i Tilfælde, hvor der mellem en Biskop og en Sogne- eller Valgmenighed opstaar saadan Uoverensstemmelse, at Tilsynsforholdet ikke ønskes bevaret, skal Kirkeministeren kunne bestemme, at konstitueret Sognepræst for Vaalse Sognemenighed, Arboe-Rasmussen, saafremt han modtager Udnævnelse til Embedet, indsættes uden Kollats fra Biskoppen over Lolland-Falsters Stift, Wegener, og at denne fritages for at føre Tilsyn med ham, for saa vidt angaar Prædikeembedet, Sakramenternes Forvaltning samt Sjælesorgen i det hele. Tilsynet hermed ligesom Biskoppens Tilsyn med Skolevæsenet i Pastoratet, saalænge Præsten er Formand for Skolekommissionen, overgaar i saa Fald til Kirkeministeren.“

Det er værd at lægge Mærke til, at samtlige Biskopper i 1915 har kunnet tænke sig til Værn om en Biskops Frihed til at give eller nægte en Præst Kollats at løse Vanskeligheden paa den Maade, at den paagældende Præst indsættes uden Kollats og undergives Kirkeministerens direkte Tilsyn, for saa vidt angaar Præsteembedet o.s.v.

Dette blev saa i 1917 gennemført i det specielle Tilfælde med Sognepræst Arboe-Rasmussen, og i 1922 blev der ved Bispevalglovens § 6 givet Hjemmel til, at en Menighed, naar der var gaaet et Aar efter et foretaget Bispevalg, under nærmere fastsatte Vilkaar kunde faa det samme Tilsyn flyttet fra Stiftets Biskop over til en Biskop i et andet Stift, naar denne var villig til at overtage Tilsynet.

Det kan ikke nægtes, at der — alle Forskelle i øvrigt til Trods — er en Lighed mellem Arboe-Rasmussen Tilfældet og Johanne Andersen Tilfældet, den Lighed nemlig, at Stiftets Biskop i begge Tilfælde har fundet det stridende mod sin Overbevisning at give vedkommende den fornødne Kollats.

Det er blevet oplyst for mig, at der i Johanne Andersen Tilfældet er blevet ført meget indgaaende Forhandlinger med den forrige Kirkeminister og Biskopperne. Der har været udarbejdet flere Forslag til kgl. Anordninger om de nærmere Forhold vedrørende Stiftsbaandsløsning, og til sidst fandt Ministeren, at det vilde være rigtigst, om de dermed forbundne Problemer blev løst ad Lovgivningens Vej og ikke alene ved en kgl. Anordning, saaledes som fastsat